

Економічна ефективність вирощування зернових культур та їх конкурентоспроможність

Виконавець: *Онищук Анастасія Миколаївна, Економіка підприємства, магістр 2 групи*
 Науковий керівник: *к.е.н., доцент Томашевська Ольга Анатоліївна*

Виклад основного матеріалу

Актуальність теми:

- ✓ **Зернове господарство** відіграє важливу роль в аграрному секторі України;
- ✓ **Виробництво, переробка і експорт** зерна в Україні дають суттєві грошові надходження до бюджету і є важливими секторами працевлаштування населення країни;
- ✓ **Зернова галузь країни** має значний потенціал розвитку, пов'язаний, з наявністю багатих земельних ресурсів і достатньої кількості кваліфікованої робочої сили.

Метою роботи є вивчення теоретико-методичних аспектів економічної ефективності та конкурентоспроможності вирощування зернових культур у сільськогосподарських підприємствах, а також окреслення шляхів їх підвищення.

Об'єктом роботи є сільськогосподарські підприємства Новоград-Волинського району, Житомирської області, які займаються вирощуванням зернових культур.

Предметом є теоретико - методичні засади економічної ефективності та конкурентоспроможності вирощування у сільськогосподарських підприємствах.

Рис. 1 Динаміка валового збору та урожайності зернових в господарствах Новоград-Волинського району, 2011-2015р.р

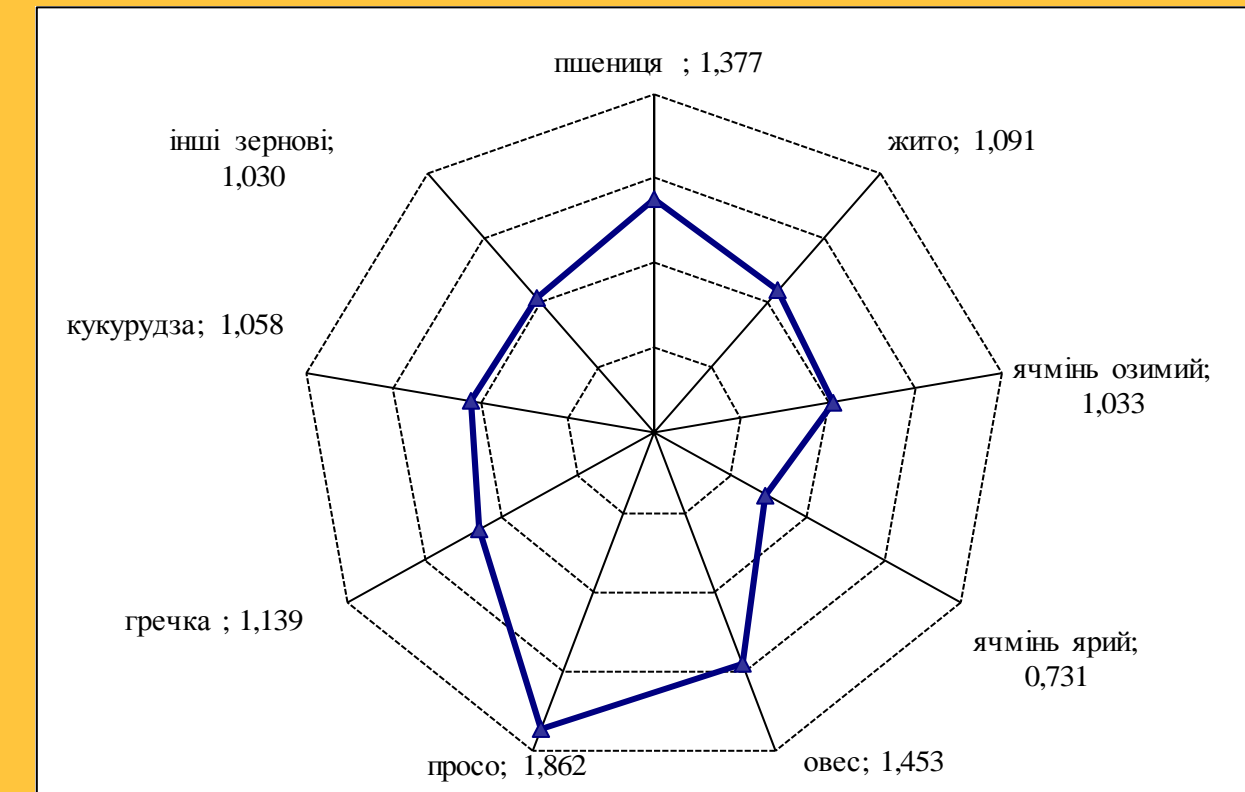

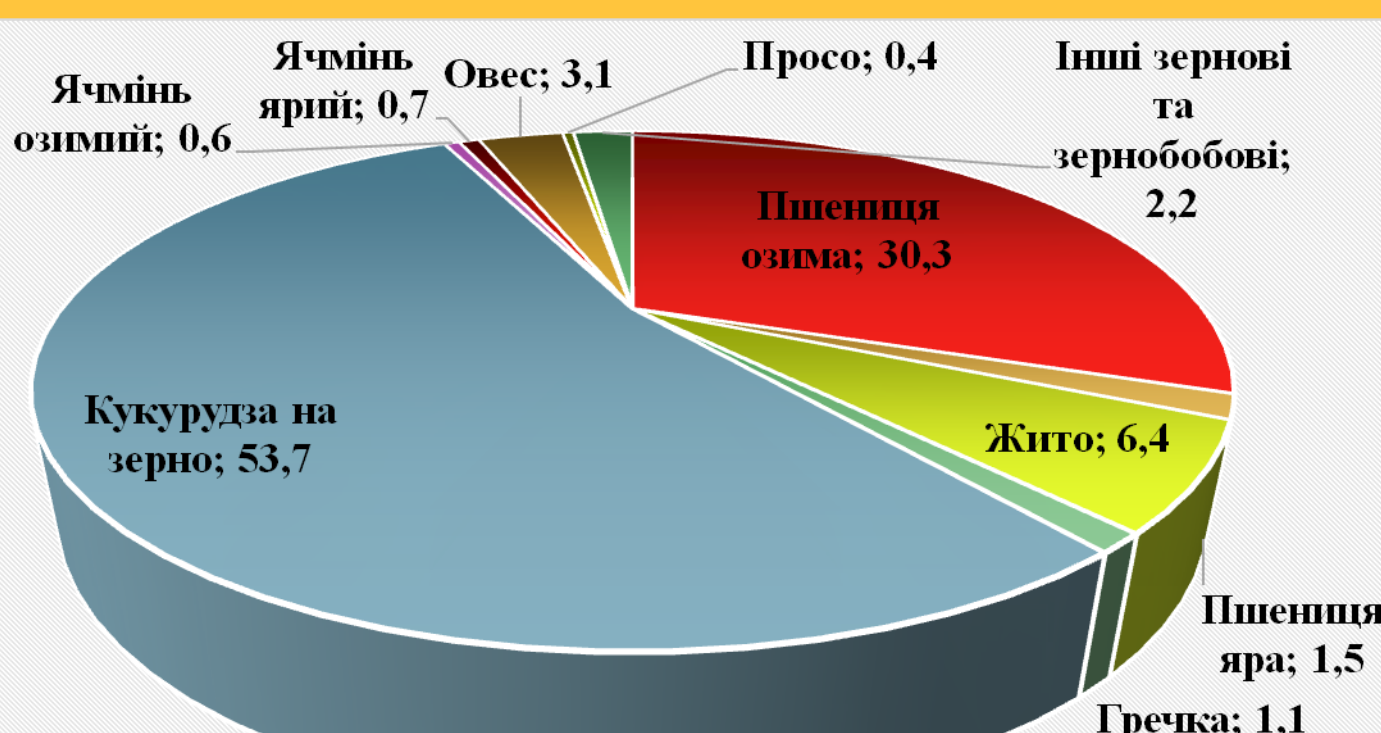
Рис. 2 Інтегральні індекси конкурентоспроможності зернових культур

Таблиця 1. Собівартість і рентабельність виробництва зернових в сільськогосподарських підприємствах Новоград-Волинського району Житомирської області

Культура	Рік					2015 р. у % до 2011 р.
	2011	2012	2013	2014	2015	
Повна собівартість 1 ц зернових, грн	81,75	91,75	122,91	143,60	157,97	193,24
Ціна реалізації 1 ц, грн	260,65	259,07	266,61	339,36	364,04	139,67
Прибуток на 1 ц зернових, грн	178,90	195,76	143,70	167,32	206,07	115,19
Рівень рентабельності, %	218,83	182,37	116,91	136,33	130,45	X

Таблиця 2. Безбитковий обсяг виробництва

Показники	Зернові всього	Пшениця	Жито	Ячмінь озимий	Ячмінь ярий	Овес	Просо	Гречка	Кукурудза	інші зернові
Валовий збір, ц	865683	431757	10602	9044	18260	17897	5779	2144	345866	24334
Виробничі витрати, тис. грн	136504	66055	1332	1120	2794	2907	1738	1727	52336	6496
в т.ч.: а) постійні	30440	17108	416	321	788	924	558	587	8635	1962
б) змінні	106064	48947	916	799	2006	1983	1180	1140	43701	4534
Питома вага постійних витрат, %	22,3	25,9	31,2	28,7	28,2	31,8	32,1	34,0	16,5	30,2
Виробничі собівартість 1 ц, грн	157,7	153,0	125,6	123,8	153,0	162,4	300,7	805,3	151,3	266,9
Постійні витрати в розрахунку на 1 ц, грн	35,2	39,6	39,2	35,5	43,1	51,7	96,5	273,8	25,0	80,6
Ціна реалізації 1 ц, грн	304,56	363,68	228,39	216,31	363,68	262,71	1188,26	1298,21	247,77	424,35
Повна собівартість реалізованої продукції, тис. грн	141227	63141	1872	1259	2670	2575	984	1052	66716	959
Повна собівартість 1 ц, грн	182,42	192,67	161,27	223,52	192,67	174,99	372,73	751,36	169,68	280,18
Змінні витрати у повній собівартості одиниці продукції, тис. грн	147	153	122	188	150	123	276	478	145	200
Маржинальний доход від одиниці продукції, грн	157	211	106	28	214	139	912	821	103	225
Безбитковий обсяг виробництва, ц	193512	81222	3909	11344	3679	6633	612	715	83789	8727

Структура валового збору зернових культур в районі за 2015 рік, %

Зернові культури Новоград-Волинського району Житомирської області мають високий рівень конкурентоспроможності (порівняно з областю). **Найвищий рівень** – просо, овес (висока врожайність, вищий за обласний рівень ціни реалізації, виручки на 1 га та коефіцієнту дохідності). **Низький рівень** – ячмінь ярий (низька врожайність, дохідність, рівень товарності та спеціалізації). Розрахунок інтегральних індексів конкурентоспроможності зернових культур показав, що найнижчий інтегральний індекс має ячмінь ярий. Щоб покращити цю ситуацію, потрібно довести показники по культурі (врожайність, дохідність, рівень товарності) до середньообласних. При досягненні середньо обласного рівня індекс конкурентоспроможності ячменю ярого зросте з 0,731 до 0,978 од., відповідно індекс зернових усього – з 1,0393 до 1,418. Виробництво зернових зросте на 4%, обсяг реалізації та виручка – на 9%. Рентабельність зернових підвищиться на 0,3%. Другим варіантом підвищення рівня інтегрального індексу конкурентоспроможності зернових культур району пропонується ячмінь ярий замінити пшеницею яка має вищий рівень конкурентоспроможності. Відповідно, індекс зернових усього зросте – з 1,0393 до 1,45. Виробництво зернових збільшиться на 0,7%, обсяг реалізації – 1,3%, виручка – на 1,6%. Рентабельність зернових підвищиться на 0,7%. Дані способи є ефективними для підвищення конкурентоспроможності зернових культур Новоград-Волинського району. Виробництво зернових культур сільськогосподарськими підприємствами Новоград-Волинського району є ефективним. Про це свідчать показники економічної ефективності, які знаходяться на високому рівні і з кожним роком покращуються. Ознайомившись зі структурою валового збору за 2015 рік районі найбільший відсоток має кукурудза на зерно (53,7%) та пшениця озима (30,3%). Основою формування фінансових результатів господарств району є рентабельність виробництва сільськогосподарської продукції. Особливий вплив на формування прибутку господарства мала зміна співвідношення рівня умови для одержання прибутку при її собівартості й ціни реалізації сільськогосподарської продукції. Отже, забезпечення оптимального рівня собівартості 1 ц продукції у господарстві та підвищення її якості може створити реалізації.